

MOTTATT

03 DES 2024

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
AVD./SEK.: <i>RTS</i>	S.BEH.:
03 DES 2024	
S.NR.: <i>24/196167</i>	
ARKIVKODE: <i>CO8</i>	AVSKREVET:

POLITIETS
SIKKERHETSTJENESTE

Postboks 4773 Nydalen
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Besøksadresse:
Nydalen allé 35

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 24/1961
Vår ref.: 24/05021-5
Dato: 26. november 2024

Høring - Innspill til arbeidet med stortingsmelding om droner og ny luftmobilitet - innspill fra Politiets sikkerhetstjeneste

Det vises til høringsbrev fra Samferdselsdepartementet fra 4. oktober 2024.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har merket seg at det er et ønske om innspill på en rekke områder. PST har konsentrert sine innspill til områdene *samfunnssikkerhet*, *kriminalitet og beredskap* og *personvern og privatlivets fred*. Gitt PSTs mandat vil innspillene i første rekke omhandle de utfordringer som bruk av droner vil kunne ha på trusselbildet.

Samfunnssikkerhet, kriminalitet og beredskap

Droner kan brukes i en rekke sammenhenger, mot ulike mål, og av både statlige og ikke-statlige trusselaktører. Det er PSTs vurdering at den trusselen som droner kan utgjøre mot samfunnssikkerheten bør belyses i stortingsmeldingen. Droner kan dels brukes for å samle inn opplysning som kan skade grunnleggende nasjonale interesser og de kan dels brukes som angrepsmiddel.

1. Droner til bruk for innsamling av opplysninger som kan skade grunnleggende nasjonale interesser

Droner kan utstyres med sensorer som kan samle inn opplysninger. Trusselaktørers bruk av droner for innsamling av opplysninger vil kunne skade grunnleggende nasjonale interesser. Droner kan blant annet samle inn opplysninger om kritisk infrastruktur. Opplysningene om kritisk infrastruktur kan for eksempel brukes i forberedelsene til en sabotasjeaksjon eller terrorangrep.

2. Droner brukt som angrepsmiddel

Droner kan utstyres med mange former for våpensystemer. Eksempler på våpensystemer er skytevåpen, eksplosiver, kjemiske, biologiske eller radiologiske stridsmidler. Droner med våpensystemer kan forårsake skade på eller ødelegge kritisk infrastruktur. Droner kan for eksempel utstyres med sprengstoff som slippes over kritisk infrastruktur eller andre mål. Ødeleggelse eller skade av et mål kan også skje ved at en drone utstyrt med sprengstoff detonerer når dronen kjøres inn og treffer målet. På samme måte kan droner brukes til å skade eller drepe mennesker, for eksempel i et terrorangrep. Det er også en risiko for at denne type straffbare handlinger blir vanskeligere å forhindre og oppklare all den tid dronepiloten kan befinne seg langt fra målet.

3. Droners betydning for det fremtidig trusselbilde mot Norge

Det er grunn til å anta at bruken av droner i samfunnet vil øke betraktelig i fremtiden. Denne økte bruken innebærer sannsynligvis at dronene får et enklere brukersnitt og blir billigere å produsere. Det er sannsynlig at billigere produksjon gjør droner mer tilgjengelig. Droner vil få større lastekapasitet, nye funksjoner, lengre flytid og rekkevidde. En slik utvikling vil etter PSTs vurdering kunne medføre at trusselaktører i økende grad vil vise interesse for og ta i bruk droner.

Videre kan for eksempel flere terrorangrep med droner inspirere andre til å utføre nye terrorangrep med droner. Det vil sannsynligvis også bli flere oppfordringer til bruk av droner i terrorangrep og det må forventes en økning i publisering av manualer, oppskrifter og instruksjonsvideoer for gjennomføring av angrep.

Trusselen fra droner kan derfor i fremtiden bli betydelig og det vil være behov for økt kunnskap om trusselen i de ulike samfunnssektorene. Det er derfor viktig at det iverksettes tiltak for å motvirke trusselen fra droner på tvers av sektorer og målgrupper. Et særlig viktig tiltak fremover er å regulere dronebruken slik at den i minst mulig grad truer samfunnssikkerheten.

Personvern og privatlivets fred

Droner utstyrt med kamera kan også tas i bruk av politiet som et tiltak for å sørge for at offentlige arrangementer gjennomføres på en trygg måte eller i forbindelse med redningsaksjoner for å finne savnede personer. Droner vil her kunne være et viktig supplement til politiets fysiske tilstedeværelse. Den politioperative bruken av droner er regulert i et eget rundskriv fra POD.

Droner utstyrt med kamera kan også brukes som et tiltak for å hente inn opplysninger om enkeltpersoner som kan utgjøre en trussel. Denne type bruk av droner kan utgjøre et inngrep overfor den enkelte og således kreve hjemmel i lov i tråd med Grunnloven § 113. Bruk av droner til innsamling av opplysninger i forbindelse med etterforskning eller forebygging er i dag i hovedsak ikke lovregulert. Spørsmålet har nylig vært på offentlig høring som en konsekvens av at EOS-utvalget avdekket at PST hadde brukt droner i sin forebyggende virksomhet uten tilstrekkelig rettslig forankring. Det vises i den sammenheng til den offentlige høringen 25. juni 2024 av regler for skjult kameraovervåking ved bruk av droner.

Det er grunn til å tro at bruk av droner med ny teknologi i kombinasjon med kunstig intelligens kan utfordre personvern og privatlivets fred. Det er derfor viktig at utviklingen av regelverket på området balanserer samfunnets behov for sikkerhet mot inngrep i personvern og privatlivets fred.

Oppsummering

Droner kan gi PST og politiet bedre forutsetninger for etterforskning og forebygging av straffbare forhold. Dermed settes PST i bedre stand til å motvirke trusler mot grunnleggende nasjonale interesser. Droner kan samtidig skape nye trusler mot grunnleggende nasjonale interesser og utfordre personvernet og retten til privatliv. Disse sidene ved droner og ny luftmobilitet bør belyses i meldingen til Stortinget. PST imøteser det nærmere arbeidet med stortingsmelding og vi stiller oss til rådighet i den forbindelse.

Beate Gangås